

Examentraining MAW – middelen en mogelijkheden voor mijn collega's

Marco Veldman, 17-02-2024, document op persoonlijke titel geschreven. Verspreiden mag. Opbouwende kritiek, complimenten, aanvullingen of wensen mogen naar info@adviesbureauburgerschapsonderwijs.nl

Er zijn verschillende mogelijkheden om examentraining te organiseren voor leerlingen. Hieronder een overzicht van

- wat Seneca Burgerschap te bieden heeft;
- wat ikzelf als docent doe/deed;
- wat andere (commerciële) aanbieders te bieden hebben;
- en wat ikzelf te bieden heb via mijn eigen bedrijf AdviesBureau BurgerschaftsOnderwijs.

1. Wat Seneca Burgerschap biedt aan examentraining

Seneca wil absoluut niet de rol van docent overnemen maar de docent juist ondersteunen. Dus Seneca biedt zelf geen examentraining aan leerlingen aan. Wel enkele nuttige hulpmiddelen:

- 1) Het [kernconceptenboekje van Erik v.d. Kamp](#) is zeer nuttig! Het biedt eenvoudige stappenplannen per kernconcept met wat oefeningen incl. examen oefeningen. Leerlingen kunnen het **zelfstandig** gebruiken.
- 2) De doos met [spelvormen MAW](#). Materiaal om leerlingen (max. 30) verschillende spellen te laten spelen. Oefenen met kernconcepten. Daarnaast kan een context, zoals maatschappelijke verschillen, beter worden begrepen. Als docent moet je je even inlezen in de spelregels maar dat valt meestal erg mee. Er komt binnenkort een video met een voorbeeld van een docent die het voordoet.
- 3) De video's eindtermen en kernconcepten. De eindtermen worden uiterlijk eind april volledig vernieuwd. De oude zijn ook nog beschikbaar. Zie de website ([havo](#)) ([vwo](#)) of het [YouTube kanaal](#). Ieder jaar worden de video's meer dan 100.000x bekeken!¹

2. Wat Marco deed en doet als docent

In periode 3 van het examenjaar deed ik vaak het volgende:

- Syllabus compleet printen en doornemen, leerlingen laten arceren wat de kern is van elke eindterm en er in schrijven, bijvoorbeeld het 'hertalen' van deze academische teksten. Of een voorbeeldje van een oud examen. Dat kon ik nooit helemaal afronden maar er wel een start mee maken. Tip: ExamenOverzicht, zie derde onderwerp.
- Oude examens oefenen. Meestal eerst 1 examen bekijken: hoeveel vragen bevat het, hoeveel opgaven, hoeveel tijd heb je gemiddeld per vraag? Welke onderwerpen mag je verwachten? Zie punt 4 over wat ikzelf kan bieden (kosteloos), namelijk online video-cursus.
- Een opgave oefenen. Vaak kostte 1 opgave al een hele les van 45-50 minuten. Dat deed ik meestal eerst klassikaal, echt langzaam opbouwen. En gaandeweg liet het in de lessen er na meer en meer los. Sommige leerlingen gaan dan serieus aan de slag maar anderen kunnen zich er niet toe zetten. Een enkeling heeft echte vragen. Meestal inhoudelijk (kom ik zo op).

¹ Is Seneca Burgerschap dan een rijke influencer aan het worden? 😊 Nee, qua kosten-baten is dit een verliespost maar daar gaat het ons ook niet om. Leerlingen en collega's zijn er mee geholpen.

- Op de ELO van school plaats ik dan de oudere maar tijdloze en bruikbare examenopgaven. Dit was nuttig voor 25% van de leerlingen, de rest deed er niks mee.
- Een keertje heb ik een uitstekende oud-leerling naar school gehaald die haar eigen antwoorden ging bespreken. Dat was laagdrempelig, nuttig en leuk. Maar al weer: tijd tekort.
- Leerlingen elkaars antwoorden op examenvragen laten beoordelen werkt soms wel, soms niet. Hangt sterk af van hoe goed en gemotiveerd de leerlingen zijn. Beste is om te differentiëren: degene die dit niet moeten doen, kunnen beter de video's van Seneca bekijken.
- En de meest gevraagde behoefte bij leerlingen is ... herhaling van de inhoud. Best triest want dan zit het er dus niet in, niet beklijft. Hoewel velen bij een herhaling een oh ja ervaring hebben.

Eindexamenopgaven havo				
Passend bij hoofdstuk Seneca havo	Gebaseerd op eindexamenopgave	Toetsstof (oa. kernconcepten)	Context	Word bestand (opgaven, bronnen, antwoorden)
H02	2016 tijdvak I, opgave 4	identiteit, sociale cohesie	Twee fictieve bronnen met een grote zes-puntsvraag	mhc-havo-h02-examenopg4-l-opgave4
H04	2017 tijdvak I, opgave 1	vorming, verhouding, binding, verandering, socialisatie, sociale institutie, institutionalisering, democratisering, ideologie, nature, nurture, Hofstede, cultuur	Lego en diversiteit met 3 van de 4 oorspronkelijke vragen.	mhc-havo-h04-examenopg1-l-opgave1
H04	2016 tijdvak I, opgave 3	verhouding, representativiteit, binding, socialisatie, cultuur, Hofstede	Betrokkenheid vaders bij de opvoeding. Voor gebruik bij H.1 t/m 4 of H.8 als u vraag 17 handhaaft.	mhc-havo-h04-examenopg3-l-opgave3

Belangrijkste tip die ik kan geven: zorg voor afwisseling. Niet steeds examens trainen of kernconcepten drillen of uitleg geven. En geef ze relatief veel vrijheid als ze nog steeds actief blijven. Er is namelijk veel meer dan waar ze tijd of zin voor hebben.

3. Andere (commerciële) aanbieders

- Er zijn **huiswerkinstituten** die docenten inhuren om kleine groepen leerlingen te helpen. Het succes is sterk afhankelijk van de kwaliteit van de betreffende docent en van de motivatie en (vroegere) inzet van de examenkandidaat.
- Idem voor **Luzac** die vaak een weekendtraining aanbiedt. Ik heb dat in het verleden ook wel gedaan en schrok van het gebrek aan inzicht en kennis bij de leerlingen. Het kostte erg veel energie voor mij en van de leerlingen. 1 dag ging nog wel maar de tweede dag kwam er weinig meer over. Leerlingen waarderen vooral de aandacht, luisterend oor, het serieus genomen worden.
- **Lyceo** stuurt vaak in de meivakantie een student die met leerlingen niet veel anders doet dan examens oefenen. Hoewel ik ernstig twijfel aan het inhoudelijke nut, waarderen leerlingen het dat ze überhaupt aan de slag gaan in een vakantie, samen met een paar anderen.
- Thieme Meulenhoff heeft de bekende maar niet zo bruikbare **Examenbundels** gemaakt. Staat veel tekst in. Mijn ervaring is dat de meeste leerlingen het nauwelijks lezen.
- **De beste tip** is het gebruiken van de Samenvattingen van ExamenOverzicht.nl. Zijn erg leesbare teksten, komen goede oefeningen en video's bij en heb ikzelf gecheckt en verbeteringen aangedragen. Nee, ik krijg er geen commissie of royalties voor.

4. Wat Marco te bieden heeft

- Ik heb in 2021 een online video-cursus gemaakt om leerlingen zelfvertrouwen te geven voor het vwo (en havo) eindexamen door hen een overzicht te bieden van wat ze kunnen verwachten. Blijkbaar overschatte ik de behoefte hieraan. Zonde van mijn tijd. Inmiddels bied ik deze gratis aan via de volgende code:

<https://www.udemy.com/course/examentraining-maatschappijwetenschappen-vwo-2021/?couponCode=GRATISEXAMENTIPS2021>

(geldig t/m eind februari 2024)

- Ik kan via AdviesBureau BurgerschapsOnderwijs (ABBO) mijn hulp aanbieden zoals een vaksectie trainen, bijpraten, adviseren zodat zij zelf examentrainingen kunnen verzorgen.
- Zelf ben ik ook bereid persoonlijk de training aan leerlingen te geven, ook in een vakantie of weekend maar daar vraag ik uiteraard 'uurtje factuurtje' voor. Verwacht niet dat de scores meteen omhoog gaan maar wel dat leerlingen een duwtje in de rug krijgen en meer zelfvertrouwen of motivatie krijgen. Enthousiasmeren is makkelijker dan de leerling daadwerkelijk de trucjes te laten uitvoeren.
- Via ABBO kan ik ook online vragenuurtjes organiseren. Laten we gewoon het gesprek aangaan als er interesse is. Dan spreken we vorm en kosten af in goed overleg.

Succes met de examenperiode! Neem ook rust tussendoor om jezelf te belonen tijdens het nakijken.

Hartelijke groet,
Marco

